

PL-01-1005
Fundacja Wielki Człowiek
Archiwum Jerzego Kukuczki
40-756 Katowice
ul. Wyzwolenia 12

INWENTARZ

Kolekcja Ewy Abgarowicz

1975

Nr zespołu

10

ARCHIWA
PAŃSTWOWE

Inwentarz sporządzony w ramach realizacji zadania publicznego “Wspieranie działań archiwalnych 2025” ogłoszonego przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych

Wstęp do inwentarza zespołu/zbioru: Kolekcja Ewy Abgarowicz

I Charakterystyka twórcy zespołu/zbioru

Ewa Abgarowicz - urodzona 28.05.1939 w Kołomyi (obecnie Ukraina), w zasymilowanej rodzinie ormiańskiej. Absolwentka Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego. Współtwórczyni Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich i pierwszy prezes tej Fundacji w latach 2006-2012. Za zasługi w dziedzinie zachowania i popularyzacji Spuścizny Ormian Polskich odznaczona dwukrotnie: w 2013 r. Srebrnym Krzyżem Zasługi przez Prezydenta RP, a w 2024 r. medalem "Za zasługi dla Archidiecezji Warszawskiej" przez kardynała Kazimierza Nycza.

II Dzieje zespołu/zbioru

W 1975 roku Ewa Abgarowicz pełniła rolę fotografa na wyprawie w masyw Gasherbrumów. Kierownikiem wyprawy została słynna himalaistka Wanda Rutkiewicz. Podczas karawany oddzieliła się od zespołu, aby odprowadzić chorą Sylwę Kysylkovą w dół. Po powrocie w góry dołączyła do wyprawy Janusza Fereńskiego, której celem było wejście na Broad Peak Middle. W wyprawie Abgarowicz brała czynny udział aż do czasu jej zakończenia. Po likwidacji bazy odłączyła się od zespołu i przekierowała do bazy pod Gasherbrumami. Wyprawa Janusza Fereńskiego na Broad Peak Middle zakończyła się pierwszym w historii zdobyciem ośmiotysięcznika przez wyprawę polską. 28 lipca na szczycie stanęli: K. Głazek, J. Kuliś, M. Kęsicki, A. Sikorski i B. Nowaczyk. Niestety podczas zejścia życie straciło aż trzech wspinaczy: Marek Kęsicki, Bogdan Nowaczyk i Andrzej Sikorski. Z kolei wyprawa pod kierownictwem Wandy Rutkiewicz zakończyła się trzykrotnym zdobyciem wierzchołka Gasherbuma II: 1 sierpnia w składzie: J. Onyszkiewicz, L. Cichy i K. Zdzitowiecki, 9 sierpnia w składzie: M. Janas, A. Łapiński i W. L. Woźniak oraz 12 sierpnia w składzie: A. Okopińska i H. Krüger-Syrokomaska. Sukcesem było też pierwsze w historii wejście na szczyt Gasherbruma III (11 sierpnia) w składzie: J. Onyszkiewicz, A. Chadwick-Onyszkiewicz, W. Rutkiewicz i K. Zdzitowiecki.

W trakcie ekspedycji Abgarowicz wykonała setki profesjonalnych zdjęć, dokumentując wiele etapów wyprawy wysokogórskiej w tym takich, które nie są dokumentowane często, np. przygotowywanie ciężarówki wyprawowej, pożegnanie z uczestnikami wyprawy i ich odjazd, przebieg karawany (zatrudnianie tragarzy, wydawanie bagażu, wypłat, żywności, wypoczynki), życie bazowe itp. Fotografie Ewy Abgarowicz odznaczają się dużą ilością portretów uczestników i uczestniczek obu wypraw, co stanowi o ich wysokiej wartości historycznej.

Do 2025 roku fotografie były przechowywane w prywatnych zbiorach Ewy Abgarowicz. W 2024 roku Ewa Abgarowicz wraz z inną uczestniczką wyprawy Krystyną Palmowską, skontaktowały się z Fundacją Wielki Człowiek w celu przekazania zbioru fotografii do archiwum. Następnie archiwalia trafiły do Fundacji, gdzie zostały zabezpieczone i opracowane w ramach programu "Archiwum Jerzego Kukuczki IV" dotowanego przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych.

III Charakterystyka archiwalna zespołu/zbioru

Tytuł: Kolekcja Ewy Abgarowicz

Granice chronologiczne: 1975

Granice terytorialne: Islamska Republika Pakistanu, Polska Rzeczpospolita Ludowa

Rozmiar: 1 j.a.

IV Zawartość zespołu/zbioru

Na zespół składają się materiały zgromadzone przez Ewę Abgarowicz i przekazane Fundacji Wielki Człowiek przez autorkę. W zespole znajduje się dokumentacja fotograficzna Ewy Abgarowicz z dwóch wypraw wysokogórskich w Karakorum z 1975 roku – na Broad Peak Middle pod kierownictwem Janusza Fereńskiego oraz w masyw Gasherbrumów pod kierownictwem Wandy Rutkiewicz (które miały miejsce w tym samym czasie i w bliskiej od siebie odległości).

Przekazane archiwum zawiera zdjęcia (w formie średnioobrazkowych (6x6 cm) i małychobrazkowych (35 mm) czarno-białych negatywów), obrazujące powyższe wyprawy (958 obiektów). Fotografie zostały zabezpieczone i opracowane, a także częściowo zdigitalizowane w ramach programu "Archiwum Jerzego Kukuczki IV" dotowanego przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych.

V Metody porządkowania

Zespół został opracowany zgodnie ze standardami opisu archiwalnego przy jednoczesnym zachowaniu unikatowej struktury Archiwum Jerzego Kukuczki, która ze względu na różnorodność obiektów się w nim znajdujących oraz obrany przez Fundację Wielki Człowiek sposób porządkowania może zawierać odstępstwa od ogólnie przyjętych norm i zasad. Przyjęta struktura została pomyślana w taki sposób, aby pozwolić na ciągły rozwój zespołu. Jest to wynikiem specyfiki naszej pracy, ograniczeń personalnych oraz objętego przez Fundację celu, jakim jest archiwizowanie i zabezpieczanie archiwów himalaistów, chcących z nami współpracować. W ten sposób w ciągu lat pracy udało nam się opracować kompromis, pozwalający zachować logiczną strukturę archiwalną zbiorów, a także uzupełniać je o kolejne materiały. Wprowadzony podział oddaje typy dokumentów, chronologię i działy tematów rzeczowych.

Bibliografia

1. Norma opisu materiałów archiwalnych w archiwach państwowych . NOMA wersja 0.1. Warszawa: Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych 2015.
2. Wytyczne opracowania spuścizn archiwalnych po uczonych. Oprac. H. Dymicka-Wołoszyńska, Z. Kolankowski i in. Warszawa: Polska Akademia Nauk Archiwum 1990.
3. Zasady postępowania z materiałami archiwalnymi. Ochrona zasobu archiwalnego. Wyb. i oprac. M. Borowski, A. Czajka, A. Michaś. Warszawa: Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych 2011.

4. Archiwistyka społeczna. Poradnik (tylko wydanie cyfrowe). Red. K. Ziętał. Oprac. A. Janiszewska. Warszawa: Ośrodek KARTA 2012.

INWENTARZ

Sygnatura jednostki archiwalne j	Tytuł	Dat y	Opis zewnętrzny	Opis zawartości	Uwagi	Liczba dokumentów
Seria C01: Fotografie. Dokumentacja wypraw górskich (1975)						
01	Karakorum 1975	1975	<p>Postać: tradycyjna</p> <p>Rodzaj: Dokumentacja fotograficzna</p>	<p>Fotografie Ewy Abgarowicz, dokumentujące dwie wyprawy w Karakorum w 1975 roku: w masyw Gasherbrum pod kierownictwem Wandy Rutkiewicz oraz na Broad Peak Middle pod kierownictwem Janusza Fereńskiego. Ewa Abgarowicz pełniła funkcję fotografa w wyprawie Wandy Rutkiewicz, ale podczas karawany oddzieliła się od zespołu, aby odprowadzić chorą Sylwę Kysylkovą w dół. Po powrocie w góry dołączyła do wyprawy Janusza Fereńskiego, gdzie została aż do czasu jej zakończenia. Następnie udała się do bazy pod Gasherbrumami, gdzie udokumentowała życie bazowe oraz m.in. powrót Anny Okopińskiej i Haliny Krüger-Syrokomskiej ze szczytu Gasherbruma II (8035 m n.p.m.).</p>	<p>Ze względu na obszerność i kompletność dokumentacji fotograficznej, dotyczącej dwóch wydarzeń (opisanych w punkcie II inwentarza) oraz jej istotną rolę dla historii polskiego himalaizmu, zdecydowaliśmy uporządkować zabezpieczone obiekty w jednej jednostce archiwalnej.</p> <p>Podzielenie serii na dwie jednostki archiwalne osobno dla wyprawy wrocławskiej oraz warszawskiej, zakłócałoby kompletność i ciągłość historii, przedstawionej poprzez fotografie Pani Abgarowicz.</p>	958

Indeks geograficzny
Baltoro (Iodowiec)   Broad Peak (góra)   Chogolisa (góra)   Dasso (wieś, Pakistan)   Gasherbrum I (góra)   Gasherbrum II (góra)   Gasherbrum II East (góra)   Gasherbrum III (góra)   Gasherbrum IV (góra)   Islamabad (miejsowość, ter. Islamabad, Pakistan)   K2 (góra)   Karakorum (góry)   Masherbrum (góra)   Pakistan   Polska   Skardu (miejsowość, dys. Skardu, Pakistan)   Warszawa, (miasto, woj. mazowieckie)
Indeks osobowy
Abgarowicz, Ewa (1939 -)   Anioł, Stanisław   Barbacki, Tadeusz   Bartoszek, Alojzy (1933 - 2015)   Bartoszek, Teresa   Bebak, Roman (1942-)   Bednarz, Alicja   Bhutto, Nusrat (1929 - 2011)   Chadwick-Onyszkiewicz, Alison (1942 - 1978)   Cichy, Leszek (1951-)   Czerwińska, Anna (1949-)   Ghani, Abdul   Głazek, Kazimierz (1939 - 2005)   Habeler, Peter   Janas, Marek   Jonak, Wojciech   Jurkowski, Zbigniew   Juskiewicz, Jan   Kęsicki, Marek (1950 - 1975)   Krüger-Syrokomska, Halina (1938-1982)   Kuliś, Janusz (1950-)   Kysylkova, Sylva (1931 - 2013)   Łapiński, Andrzej   Messner, Reinhold (1944 -)   Mitkiewicz, Maria   Nowaczyk, Bogdan   Okopińska, Anna (1948-)   Onyszkiewicz, Janusz   Paczkowski, Andrzej (1938-)   Palmowska, Krystyna   Pietrkiewicz, Zbigniew   Rutkiewicz, Wanda (1943-1992)   Saeed, Ahmed   Sikorski, Andrzej (1948 - 1975)   Skoczylas, Andrzej   Whittaker, Jim (1929 -)   Wiktorowska, Hanna   Woźniak, Władysław Leszek   Woźnica, Jerzy (1947 - 1980)   Zachariasiewicz, Marcin   Zajączkowski, Andrzej   Zawada, Andrzej (1928-2000)   Zdzitowiecki, Krzysztof
Indeks rzeczowy
himalaizm   historia polskiego himalaizmu   Karakorum 1975   Sport   wyprawy wysokogórskie